

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ

“Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ”

www.elp.gr

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ 2018-2019

Μαρούσι, 21-04-2018

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Β. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΟΡΦΗΣ

Β1

I. Κείμενο 1

Σύμφωνα με το κείμενο 1 «πάνω από 7 στους 10 Ευρωπαίους συμφωνούν ότι η πολιτιστική κληρονομιά μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα ζωής τους». Με ποιο τρόπο μπορεί να συμβεί αυτό κατά τη γνώμη του συντάκτη του κειμένου;

Να απαντήσεις σε μία παράγραφο (μέχρι 40 λέξεις).

Μονάδες 8

Ενδεικτική απάντηση:

Η πολιτιστική κληρονομιά κατά τον συντάκτη του κειμένου αποτελεί «πηγή ανάπτυξης και θέσεων απασχόλησης». Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι «πάνω από 8 εκατομμύρια θέσεις εργασίας στην ΕΕ συνδέονται έμμεσα με την πολιτιστική κληρονομιά». Γι' αυτό θεωρεί ότι με την ευκαιρία του Έτους Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς θα πρέπει οι αρμόδιοι πολιτικοί φορείς να προωθήσουν τον πολιτισμό, ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον τουρισμό (πολιτιστικό τουρισμό), ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για μείωση της ανεργίας και για ανάπτυξη. Όταν μειώνεται η ανεργία, οι άνθρωποι βρίσκουν εργασία και η ποιότητα της ζωής τους βελτιώνεται.

II. Κείμενο 2

«Ο άνθρωπος από γεννήτορας πολιτισμού μεταμορφώνεται σε καταναλωτική μηχανή». Να αναφέρεις δύο από τα παραδείγματα που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας για να στηρίξει την παραπάνω θέση. Να χρησιμοποιήσεις αιτιολογικές προτάσεις στην απάντησή σου.

Μονάδες 8

Ενδεικτικές απαντήσεις:

1. Επειδή τα τελευταία χρόνια «ο Δυτικός και Ανατολικός κόσμος ζουν παγιδευμένοι από την καταναλωτική κοινωνία», ο άνθρωπος από γεννήτορας πολιτισμού μεταμορφώνεται σε καταναλωτική μηχανή.
2. Επειδή οι καιροί μας τοποθετούν πρώτα τα οικονομικά ενδιαφέροντα των λαών και τελευταία τα πνευματικά, οι άνθρωποι εγκλωβίζονται στην παραγωγή και κατανάλωση και από γεννήτορες πολιτισμού μεταμορφώνονται σε καταναλωτική μηχανή.
3. Επειδή «η ζωή του ανθρώπου σήμερα είναι ξεχειλισμένη από υλικά αγαθά, από μηχανές, από τεχνικές επιτεύξεις», κινδυνεύει ο άνθρωπος να μεταμορφωθεί από γεννήτορας πολιτισμού σε καταναλωτική μηχανή.
4. Επειδή ο άνθρωπος σήμερα «αισθάνεται να εγκλωβίζεται μέσα στο φαύλο κύκλο της παραγωγής και διαφήμισης πλασματικών αναγκών», εύκολα μετατρέπεται σε καταναλωτική μηχανή αντί να είναι γεννήτορας πολιτισμού.

III. Κείμενο 3

Αφού παρατηρήσεις προσεκτικά τις εικόνες 1 και 2, να τις περιγράψεις και να επισημάνεις το συμβολισμό και το μήνυμα που κάθε μία εκπέμπει σχετικά με την ΕΕ

Μονάδες 10

Ενδεικτικές απαντήσεις:

Στην 1^η εικόνα η ΕΕ απεικονίζεται με μία δέσμη από μπαλόνια φουσκωμένα, τα μέλη κράτη της ΕΕ, δεμένα με κλωστές τις οποίες κρατάει ένα χέρι. Τα μπαλόνια αιωρούνται στον αέρα το ένα δίπλα στο άλλο, ενώ μερικά μόλις διακρίνονται, γιατί καλύπτονται εν μέρει από κάποια άλλα. Ένα άλλο χέρι με ψαλίδι κόβει την κλωστή που έχει τη σημαία του Ηνωμένου Βασιλείου, το οποίο απομακρύνεται από τη δέσμη των άλλων μπαλονιών.

Τα μπαλόνια εύκολα σπάνε και η κλωστή που τα συνδέει εύκολα κόβεται. Με αυτό ο δημιουργός της εικόνας θέλει να επισημάνει τη χαλαρή και εύθραυστη ενότητα των μελών της ΕΕ, τα οποία δεν φαίνεται να έχουν αυτοτέλεια και ισοτιμία, αφού είναι συμπιεσμένα και αλληλοκαλυπτόμενα. Με την αποκοπή του Ηνωμένου Βασιλείου (brexit) εκπέμπει το μήνυμα για τον κίνδυνο της διάσπασης της ΕΕ, καυτηριάζοντας με αυτό τον τρόπο τις αδυναμίες της οι οποίες οδηγούν στην αύξηση του Ευρωσκεπτικισμού.

Στη 2^η εικόνα η ΕΕ απεικονίζεται με μία μηλιά και τα κράτη μέλη της με μήλα ομοιόμορφα με ίσες αποστάσεις μεταξύ τους, στηριγμένα σε κλάδους που καταλήγουν στον κοινό κορμό του δένδρου. Με αυτό ο δημιουργός της εικόνας δείχνει τις ίσες ευκαιρίες, αφού όλα είναι ομοιόμορφα και την αυτοτέλεια κάθε μέλους, αφού όλα ξεχωρίζουν χωρίς να αλληλοκαλύπτονται. Αυτό δείχνει ακόμη τη διατήρηση της Εθνικής τους Ταυτότητας, χωρίς να διασπάται η μεταξύ τους ενότητα. Όλα καταλήγουν σε κοινό κορμό, δηλαδή σε σταθερές βάσεις και αρχές που στηρίζουν και οικοδομούν το κοινό όραμα της Ευρωπαϊκής Ταυτότητας.

Οποιαδήποτε άλλη σωστά τεκμηριωμένη απάντηση θεωρείται σωστή

IV. Κείμενο 2

Ποια θεωρείς σωστή πρόταση για την παρακάτω ρητορική ερώτηση:

«Όταν δύο πετυχημένα “λακτίσματα” αμείβονται μ’ εκατομμύρια, πώς θα εξαργηρωθεί ένα αθάνατο βιβλίο, ένα εξαίσιο άγαλμα, ένα υπέροχο βυζαντινό ψηφιδωτό;»

Την πρόταση 3.

Θέλει να προτείνει τη συνειδητοποίηση και επανεκτίμηση της υψηλής αξίας έργων διαχρονικών σε μια εποχή που άλλες προτεραιότητες με εφήμερη αξία εξαργυρώνονται πανάκριβα.

Μονάδες 4

B2.

I. Να ξαναγράψεις το παρακάτω κείμενο μετατρέποντας τις υπογραμμισμένες φράσεις σε τροπικές μετοχές. Να κάνεις όλες τις απαραίτητες αλλαγές, ώστε το κείμενο να είναι σωστό νοηματικά, γραμματικά και συντακτικά.

«Είναι ο μόνος τρόπος να ξαναγίνουμε οι Έλληνες Ευρωπαίοι. Με το να συνεισφέρουμε και όχι να δανειζόμαστε. Με το να επαναφέρουμε την τάξη και όχι να την ανακαλούμε στη μνήμη, πληρώνοντας α-

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ

“Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ”

www.elp.gr

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ 2018-2019

πλώς ένα φόρο στη νοσταλγία της. Με σεβασμό προς τις κατακτήσεις των άλλων αλλά και με τη συνείδηση του πλούτου, που ένας κρυφός αγωγός αιώνων εκχύνει αδιάκοπα μέσα μας». (Οδ. Ελύτης)

Μονάδες 9

Είναι ο μόνος τρόπος να ξαναγίνουμε οι Έλληνες Ευρωπαίοι. **Συνεισφέροντας** και όχι **δανειζόμενοι**. **Επαναφέροντας** την τάξη και όχι **ανακαλώντας την** στη μνήμη, πληρώνοντας απλώς ένα φόρο στη νοσταλγία της. **Σεβόμενοι τις** κατακτήσεις των άλλων αλλά και **συνειδητοποιώντας τον πλούτο**, που ένας κρυφός αγωγός αιώνων εκχύνει αδιάκοπα μέσα μας.

II. Σύμφωνα με τον συντάκτη του κειμένου 1,

Πρέπει να προωθήσουμε τον πολιτισμό, να ενισχύσουμε τον τουρισμό και να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις για μείωση της ανεργίας και ανάπτυξη.

Να μεταφέρεις τα υπογραμμισμένα ρήματα σε β' πληθυντικό προστακτικής. Τι παρατηρείς ότι αλλάζει στο ύφος του κειμένου;

Μονάδες 7

Προωθήστε τον πολιτισμό, **ενισχύστε** τον τουρισμό και **δημιουργήστε** τις προϋποθέσεις για μείωση της ανεργίας και ανάπτυξη.

Το ύφος του κειμένου αλλάζει. Ενώ και στα δυο κείμενα εκφράζεται η υποχρέωση του προσώπου να κάνει κάτι, στο αρχικό κείμενο η υποχρέωση διατυπώνεται ως κάτι το επιθυμητό. Αντίθετα, στο καινούργιο κείμενο η υποχρέωση διατυπώνεται ως προτροπή (προσταγή) και μάλιστα το β' πληθυντικό πρόσωπο επιτείνει την αίσθηση ότι οι σχέσεις δεν είναι ισότιμες ανάμεσα στους δύο πόλους της επικοινωνίας.

III. α. Να αντικαταστήσεις τις υπογραμμισμένες λέξεις με μία συνώνυμη, χωρίς να αλλοιώνεται η σημασία τους.

1. Πλάθουν πολιτισμό.
διαμορφώνουν, δημιουργούν.
2. Η καθημερινή ζωή αποκτά αναίδεια και υψηλοφροσύνη.
θρασύτητα, αυθάδεια, αναισχυντία.
3. Τα μέτρα του πνεύματος έχουν θρυμματιστεί.
έχουν κομματιαστεί, έχουν διαλυθεί, έχουν σπάσει.
4. Τα αθλήματα του πνεύματος.
αγωνίσματα, παλαίσματα, ασκήσεις.
5. Διαστρέφουμε τον αυθεντικό χαρακτήρα του Έθνους μας.
αληθινό, γνήσιο, πηγαίο, πραγματικό.
6. Οι άγρυπνες συνειδήσεις είναι δυσεύρετες.
σπάνιες.
7. Η προαγωγή της τεχνολογίας.
αναβάθμιση, ανάπτυξη, βελτίωση.
8. Ένα εξάισιο άγαλμα:
θαυμάσιο, υπέροχο, εξαιρετικό, περίφημο, έξοχο, αξιοθαύμαστο

9. Η ενδυνάμωση της οικονομίας.
ενίσχυση, ισχυροποίηση, τόνωση, αναθέρμανση.
10. Οι Νεοέλληνες πλάθουν αδιάκοπα πολιτισμό.
ασταμάτητα, διαρκώς.

Μονάδες 10

β. Ποια από τις παρακάτω λέξεις αποδίδει το νόημα της λέξης «**δέσμιου**» στην πρόταση που ακολουθεί;

Το δ. οφειλέτες

Μονάδες 4

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Με αφορμή την ανακήρυξη του 2018 ως Έτους Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς να αναπτύξεις αιτιολογημένα σε ένα κείμενο 200 περίπου λέξεων, που θα παρουσιάσεις σε μια εκδήλωση του σχολείου σου με προσκεκλημένους τους γονείς των μαθητών και μαθητριών, τις προτάσεις σου με θέμα: «Τί σημαίνει για μένα η πολιτιστική κληρονομιά της χώρας μου και με ποιους τρόπους μπορεί το σχολείο να βοηθήσει στην ανάδειξη και προώθησή της σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο;»

Μονάδες 40

Το κείμενο είναι προσχεδιασμένος προφορικός λόγος. Οι μαθητές/τριες μπορούν να αξιοποιήσουν στοιχεία από τα δοσμένα κείμενα αλλά και να αντλήσουν επιχειρήματα από δικές τους εμπειρίες. Αυτό που αξιολογείται είναι η ικανότητά τους να διατυπώσουν αιτιολογημένες προτάσεις και να συνθέτουν κείμενο που να χαρακτηρίζεται από σαφήνεια, αλληλουχία και συνοχή.